

EUROOPA PARLAMENT

2014–2019

Istungidokument

16.9.2014

B8-0120/2014

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

olukorra kohta Liibüas
(2014/2844(RSP))

Ana Gomes, Pier Antonio Panzeri, Miroslav Poche, Nicola Caputo, Elena Valenciano Martínez-Orozco, Goffredo Maria Bettini, Tonino Picula, Vincent Peillon
fraktsiooni S&D nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Liibüas
(2014/2844(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Liibüa kohta, eelkõige 15. septembri 2011. aasta resolutsiooni olukorra kohta Liibüas¹ ja 22. novembri 2012. aasta resolutsiooni migrantide olukorra kohta Liibüas²,
 - võttes arvesse 2014. aasta septembri Euroopa naabruspoliitika paketti Liibüa kohta,
 - võttes arvesse oma 14. juuni 2012. aasta resolutsiooni inimõiguste ja julgeolekuolukorra kohta Saheli piirkonnas³,
 - võttes arvesse oma 12. septembri 2012. aasta resolutsiooni nõukogu aastaaruande kohta Euroopa Parlamendile ühise välis- ja julgeolekupoliitika kohta⁴ ning oma 23. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni Euroopa naabruspoliitika kui partnerluse tugevdamise vahendi kohta. Euroopa Parlamendi seisukoht 2012. aasta aruannete kohta⁵,
 - võttes arvesse 1949. aasta Genfi konventsioone ja nende 1977. aasta lisaprotokolle ning relvakonflikti osaliste kohustust järgida rahvusvahelist humanitaarõigust ja tagada selle järgimine olenemata olukorrast,
 - võttes arvesse ÜRO ja seotud personali ohutust käsitlevat konventsiooni ning selle fakultatiivprotokolli,
 - võttes arvesse välisasjade nõukogu 15. augusti 2014. aasta ja 30. augusti 2014. aasta järeldusi,
 - võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 26. augusti 2014. aasta avaldusi,
 - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1970, 1973 (2011) ja 27. augusti 2014. aasta resolutsiooni 2174,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,
- A. arvestades, et liibüalased tulid 2011. aasta veebruaris tänavale poliitilisi õigusi nõudma ning pidid taluma riigipoolseid meelevaldseid repressioone, mis tõid kaasa üheksa kuud kestnud tsiviilkonflikti ja Gaddafi režiimi kukutamise;
- B. arvestades, et Liibüa korraldas 2014. aasta juunis kolmandad demokraatlikud vabad

¹ ELT C 51E, 22.2.2013, lk 114.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0465.

³ ELT C 332E, 15.11.2013, lk 94.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0334.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0446.

üldvalimised, et valida esindajatekoda, mis peaks asendama 2012. aasta juulis valitud rahvuskongressi;

- C. arvestades, et Liibüas on ägenenud võitlus kohalike relvastatud rühmituste vahel, sealhulgas sagenenud rünnakud tsiviilisikute ja eraomandi vastu, millega kaasnevad ulatuslikud inimõiguste rikkumised ja mõnel juhul isegi sõjakuriteod;
 - D. arvestades, et piirkondlikud ja muud välismaised osalejad sekkuvad Liibüas aktiivselt ning nende tegevus süvendab kohapealseid lõhesid ja mõjutab nõrku juhtimisstruktuure, kahjustades seeläbi Liibüa üleminekut demokraatiale;
 - E. arvestades, et rahvusvaheline üldsus suurendab oma panust praegusele kriisile rahumeelse lahenduse leidmiseks;
1. kutsub kõiki Liibüa asjaosalisi üles leppima viivitamata kokku relvarahus, et teha lõpp võitlusele, ja alustama riigi tasandil poliitilist dialoogi, millesse oleks kaasatud kõik pooled;
 2. mõistab hukka vägivalda Liibüas, eelkõige Tripoli ja Benghazi ümbruses, mis on põhjustatud relvastatud rühmituste pidevast võitlusest ja vägivaldale õhutamisest, ning tunneb sügavat muret Liibüa tsiviilelanikkonna kannatuste ja tsiviilasutustele tekitatud kahju pärast ja väljendab nendega täielikku solidaarsust;
 3. võtab teadmiseks Liibüa üldise ebakindluse ja nõrgeneva juhtimise mõju piirkondlikule ja Euroopa julgeolekule; tuletab meelde, et 2014. aasta juulis ja augustis asetleidnud lahingud Tripoli lennujaama üle kontrolli saavutamiseks põhjustasid konflikti drastilise ägenemise ja üleüldise kaose ning nõudsid arvukalt inimohvreid ja tõid kaasa strateegilise infrastruktuuri hävitamise;
 4. mõistab hukka arvukad tsiviilisikute ja eraomandi vastu toime pandud rünnakud, mida mõningal juhul võib käsitada sõjakuritegudena; tuletab meelde, et kõik asjaosalised Liibüas peavad endale alati kohustuseks seadma tsiviilisikute kaitse ning kõiki kinnipeetavaid tuleks kohelda rahvusvahelisi inimõigusi ja humanitaarõigust järgides; tuletab meelde, et tahtlikud rünnakud personali vastu, kes on seotud humanitaarabi osutamise või ÜRO põhikirja kohaste rahuvalveoperatsioonidega, mille eesmärk on tsiviilisikute või tsiviilobjektide kaitse relvastatud konflikte käsitleva rahvusvahelise õiguse alusel, on Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi kohaselt sõjakuriteod;
 5. tuletab meelde 27. augustil 2014. aastal vastu võetud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2174, millega laiendati Liibüa suhtes kehtestatud rahvusvahelisi sanktsioone, et hõlmata nende isikute kriminaalvastutust, kes panevad toime või toetavad tegusid, mis „seavad ohtu rahu, stabiilsuse või julgeoleku Liibüas, või takistavad või kahjustavad selle poliitilise ülemineku edukat lõpuleviimist”; kutsub ELi, selle liikmesriike ja laiemat rahvusvahelist üldsust üles kaaluma võimalust kehtestada selliseid meetmeid konkreetsete isikute suhtes, kes ohustavad rahu ja demokraatiale ülemineku väljavaateid Liibüas, ning koostada nendest nimekiri, nagu rahvusvaheline üldsus koostas musta nimekirja Gaddafi ja tema lähikondlaste kohta;
 6. tuletab meelde, et sõjas osalevad pooled tuleb vastutusele võtta ning nende suhtes tuleb

algatada kohtumenetlus kas Liibüa kohtutes või Rahvusvahelises Kriminaalkohtus, kelle jurisdiktsiooni alla kuuluvad ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1970 kohaselt Liibüas alates 15. veebruarist 2011. aastal toime pandud sõjakuriteod, inimsusvastased kuriteod ja genotsiid;

7. toetab esindajatekoda kui õiguspärasest organit, mis kutsuti ellu 2014. aasta juuni valimiste tulemusel; tuletab meelde, et esindajatekoda peab kõiki pooli hõlmava kokkuleppe saavutamiseks kaasama kõik asjaosalised ning vältima otsuseid, mis võivad lõhesid nende tasandamise asemel hoopis süvendada; kutsub esindajatekoja liikmeid üles Euroopa Parlamenti külastama ning kohtuma selle äsja valitud liikmetega;
8. avaldab põhiseaduse koostamise assambleele tunnustust põhiseaduse väljatöötamisel tehtud töö ning konsensusliku lähenemisviisi ja konstruktiivse dialoogi eest; ergutab nimetatud organit jätkama tööd põhiseaduse tekstiga, mis tugineb õigusriigi põhimõttele ja inimõigustele ning milles sätestatakse kõikide Liibüa elanike õigused ja kaitstakse neid; kutsub esindajatekoda üles panema põhiseaduse eelnõu hääletusele nii kiiresti kui võimalik; ergutab looma lepituskomisjoni, mis sarnaneks Lõuna-Aafrikas 90ndatel aastatel loodud komisjonile;
9. kutsub Liibüa ajutist valitsust ja esindajatekoda üles algatama laiapõhjalist dialoogi, mis on tulevikku silmas pidades ainuvõimalik lahendus;
10. kutsub naaberriike ja piirkondlikke osalejaid üles hoiduma meetmetest, mis võiksid praeguseid lõhesid süvendada ja kahjustada Liibüa üleminekut demokraatiale; avaldab kiitust Tuneesiale sadadele tuhandetele vägivalla eest põgenevatele ja hetkel Tuneesias viibivatele Liibüa kodanikele üles näidatud külalislahkuse eest;
11. kutsub ELi üles toetama ÜRO eriesindajat Bernardino Léoni ja UNSMILi relvarahu üle peetavatel läbirääkimistel pingutustega, mida teevad ELi erisaadik Liibüas ja ELi delegatsioon, ning kui relvarahu on kord saavutatud, relvarahu võimalikus järelevalves rahvusvahelise üldsuse poolt;
12. tunneb sügavat muret Itaalia ja Malta rannikule saabunud enneolematult suure arvu varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike rändajate pärast, kellest paljud on oma rännakut alustanud Liibüa territooriumilt; kutsub ELi üles järgima Vahemere rakkerühmas välja selgitatud prioriteete ja algatama Liibüa valitsusega rände küsimuses poliitilise dialoogi niipea, kui tingimused seda võimaldavad;
13. mõistab hukka inimkaubanduse; tunneb sügavat muret Liibüasse lõksu jäänud välismaiste rändajate ja pagulaste äärmiselt ebakindla olukorra pärast ning nõuab rahvusvahelisel tasandil senisest suuremaid pingutusi, et teha kindlaks ja tuua kohtu ette nende inimeste kauplemisega seotud kurjategijad;
14. väljendab sügavat muret Liibüas tegutseva Al Qaeda terrorirühmituse ja sellega seotud rühmituste ning üksikisikute järjest suurema osakaalu pärast ja kinnitab veel kord vajadust võidelda kooskõlas ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õigusega, sealhulgas kohaldatava rahvusvahelise inimõigusi käsitleva õiguse, pagulas- ja humanitaarõigusega, kõigi vahenditega terroriaktide kui rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ähvardavate ohtudega;

15. on sügavas mures Liibüas ebaseaduslikest relvadest ja laskemoonast ning nende levikust lähtuva ohu pärast, sest need ohustavad Liibüa, kogu piirkonna ja Euroopa stabiilsust, seejuures tuleb arvesse võtta nende võimalikku sattumist muudes konfliktides osalevate terrorirühmituste ja vägivaldsete äärmuslike rühmituste kätte;
16. rõhutab, kui oluline on, et kõik osalised järgiksid humaansuse, neutraalsuse, erapooletuse ja sõltumatuse humanitaarpõhimõtteid, et tagada humanitaarabi osutamine, abisaajate tsiviilisikute turvalisus ja humanitaarabitöötajate julgeolek; tuletab meelde, et tahtlikud rünnakud personali vastu, kes on seotud humanitaarabi osutamise või ÜRO põhikirja kohaste rahuvalveoperatsioonidega, mille eesmärk on tsiviilisikute või tsiviilobjektide kaitse relvastatud konflikte käsitleva rahvusvahelise õiguse alusel, on Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi kohaselt sõjakuriteod;
17. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles koordineerima liikmesriikide tegevust Liibüas ja koondama toetuse riikluse ja institutsioonide ülesehitamisele, ning abistama koos liikmesriikide, ÜRO, NATO ja piirkondlike partneritega selliste tõhusate ja riiklikul tasandil juhitavate ja kontrollitavate julgeolekujõudude (relvajõud ja politsei) loomisel, mis suudavad riigis tagada rahu ja korra; rõhutab, et EL peaks samuti pidama prioriteetseks toetust Liibüa kohtusüsteemi reformimisel ja muudes demokraatliku juhtimise seisukohast olulistest valdkondades, nagu sõltumatu meedia, inimõiguste austamine, rahvuslik leppimine ja võitlus korrupsiooni vastu, et täita Liibüa ametivõimude ja rahva poolt väljendatud vajadused; kutsub Liibüa ametivõime üles järgima täies ulatuses seadust, mille kohaselt vägistamine on sõjakuritegu, tagades vajalike vahendite eraldamise;
18. soovib, et EL sekkuks koos ÜRO ja teiste rahvusvaheliste osalejatega aktiivselt relvastatud rühmituste relvitustamise protsessi, mis on hädavajalik selleks, et muuta võimalikuks riiklikul ja kesktasandil kontrollitavate relvajõudude ja politsei ülesehitamine; tunnistab, kui oluline on uuesti riiki saata ÜJKP raames juhitav Euroopa Liidu piirihaldamise abimissioon Liibüas, niipea kui tingimused seda võimaldavad, et toetada Liibüat piiride kindlustamisel, ent nõuab tungivalt, et asepresident ja kõrge esindaja vaataks läbi selle volitused ja töötaks välja uue ÜJKP missiooni, millega võetaks arvesse vajadust Liibüa julgeolekusektorit tervikuna pidevalt ja jätkusuutlikult reformida ja tõhustada; rõhutab, et üksnes piiride turvalisusele keskenduv ELi julgeolekualane panus on selgelt ebapiisav ega arvesta ei Liibüa vajadusi ega piirkondliku, sealhulgas ELi julgeolekuga seonduvaid ohte;
19. toetab pingutusi, mida teevad ÜRO missioon Liibüas ja äsja ametisse nimetatud ÜRO erisaadik Bernardino León; palub, et rahvusvaheline üldsus hakkaks Liibüas ÜRO Julgeolekunõukogu raames ning Araabia Riikide Liiga, Aafrika Liidu ja naaberriikide, eelkõige Egiptuse, Tuneesia ja Alžeeria toetusel tegutsema;
20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Liibüa valitsusele ja esindajatekojale, ÜRO peasekretärile, Araabia Liigale ja Aafrika Liidule.